

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Середня освіта (Українська мова і література).

Українознавство

першого рівня вищої освіти (бакалавр)

за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література)
Спеціалізації Українознавство
Галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка

Кваліфікація: вчитель української мови і літератури та зарубіжної
літератури основної школи, вчитель українознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

проф. О. І. Безлюдний / Код 02125639
(протокол № 1 від «30» серпня 2018 р.)
Освітня програма вводиться в дію з 01.09.2018 р.

Ректор проф. О. І. Безлюдний / Код 02125639
(наказ № 623 від «31» серпня 2018 р.)

Умань – 2018

Передмова

Освітньо-професійну програму розроблено робочою групою у складі:

1. Сивачук Наталія Петрівна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини – гарант освітньої програми.

2. Цимбал Наталія Андріївна – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри практичного мовознавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

3. Гончарук Валентина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

4. Йовенко Лариса Іванівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

**1. Профіль освітньої програми зі спеціальності
014 Середня освіта (Українська мова і література)
спеціалізації Українознавство**

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Кафедра української мови т методики її навчання Кафедра української літератури, українознавства та методик їх навчання
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр вчитель української мови і літератури та зарубіжної літератури, вчитель українознавства основної школи
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Українська мова і література). Українознавство
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Однічний ступінь, 240 кредитів ЄКТС.
Наявність акредитації	Відповідно до рішення Акредитаційної комісії 28 травня 2015 року протокол № 116 (наказ МОН України від 10.06.2016 р. № 1415 л), УДПУ імені Павла Тичини визнано акредитованим за II (другим) рівнем з напряму (спеціальності) 0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія Українська мов і література*. Термін дії сертифіката до 1 липня 2025 року
Цикл/ рівень	FQ – ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 7 рівень, НРК – 7 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Мова (и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://ff.udpu.org.ua/navchannya/osvitni-programy-2/os-bakalavr
2. Мета освітньої програми	
Забезпечити освіту в галузі української мови і літератури із широким доступом до працевлаштування, підготувати студентів до педагогічної діяльності з можливостями подальшого навчання. Використовуючи інноваційну модель підготовки фахівця-філолога, надати студентам ґрутові знання з української мови та літератури, виробити в них критичний підхід до розуміння особливостей розвитку мови та літератури в діахронії та специфіки їх функціонування на сучасному етапі.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Українська мова, мультидисциплінарна; галузь знань – українська мова та дотичні – російська мова, польська мова, теорія комунікації, знання іноземної – бажано. Програма передбачає такі компоненти: <ul style="list-style-type: none"> - цикл загальної підготовки (86 кредитів ЄКТС, 2580 годин); - цикл професійної підготовки (67 кредитів ЄКТС, 2010 годин); - дисципліни вільного вибору студента (60 кредитів ЄКТС, 1800 годин); - практична підготовка – 24 кредити; - атестація – 3 кредити.
Орієнтація освітньої програми	Програма ґрунтуються на загальновідомих наукових результатах із мовознавства, літературознавства,

	українознавства, спрямована на інтеграцію фахової підготовки у галузі української філології та українознавства з інноваційною діяльністю, подальшу професійну та наукову кар'єру.
Основний фокус освітньої програми	Загальна освіта за предметною галуззю з урахуванням спеціалізацій. Ключові слова: освіти, українська мова і література, зарубіжна література, українознавство.
Особливості програми	Студенти беруть участь у спеціальних семінарах разом зі студентами-учасниками програм MiGuC, Еразмус.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники програми націлені на освітню, науково-методичну й управлінську діяльність відповідно до чинного Національного класифікатора України (за ДК 003:2010): 2320 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу. 2340 Вчитель спеціалізованого навчального закладу. 2419.3 Консультант (в апараті органів державної влади, виконкому (спічрайтер), а також у різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, мистецьких і культурних центрах, ІТ-компаніях. 2443.2 Консультант з питань історії (українознавства, української культури). 2444.1 Молодший науковий співробітник (філологія, лінгвістика та переклад, українознавство).
Подальше навчання	Можливість навчатися за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти за цією галуззю знань (що узгоджується з отриманим дипломом бакалавра), суміжною чи перехресною).
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Програмою передбачено студентоцентрований стиль навчання, самонавчання, проблемно зорієнтоване навчання. Лекційні курси поєднано із семінарськими, практичними, лабораторними заняттями, спеціальними та педагогічними практиками.
Оцінювання	Екзамени (усні для концептуальних частин та письмові для перевірки основних знань), заліки, захисти практик, курсових робіт, атестація.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати проблемні питання та вирішувати практичні завдання з української мови, літератури, зарубіжної літератури, українознавства в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу у закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей. ЗК 2. Знання і розуміння предметної галузі та розуміння професії. ЗК 3. Здатність знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел. ЗК 4. Здатність виявляти, формулювати і вирішувати професійні проблеми. ЗК 5. Здатність застосовувати знання на практиці.

	<p>ЗК 6. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 9. Здатність до розроблення та управління проектами.</p> <p>ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 11. Здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадською свідомістю.</p> <p>ЗК 12. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність розуміти сутність філологічної науки, усвідомлювати специфіку мовознавчої, літературознавчої, українознавчої складових.</p> <p>ФК 2. Здатність розуміти лінгвістику як особливу науку, що вивчає структуру і функціонування мови, володіти знаннями з усіх галузей мовознавства, історії української мови та сучасної української мови.</p> <p>ФК 3. Здатність розуміння закономірностей літературного процесу, художнього значення літературного твору в контексті суспільного та літературного процесу певної культурно-історичної епохи, усвідомлення художньої своєрідності літературного твору і загальної типології художньо-літературної творчості.</p> <p>ФК 4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови й літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української мови й літератури.</p> <p>ФК 5. Уміння застосовувати знання з основних понять і концепцій сучасної мовознавчої і літературознавчої науки, вільно оперувати мовознавчим, літературознавчим і українознавчим матеріалом.</p> <p>ФК 6. Здатність розуміти процеси розвитку мовних, літературних, культурних процесів, їх зв'язку із суспільством, уміти використовувати ці знання в професійній діяльності.</p> <p>ФК 7. Уміння оперативно засвоювати нові теорії, концепціях, методики дослідження як у галузі філології, так і на межі різних гуманітарних наук, уміти ефективно застосовувати теорію компаративістики.</p> <p>ФК 8. Здатність осмислювати художню літературу як мистецтво слова, культурологічну проблематику літературного твору, усвідомлення специфіки української літератури в контексті світової.</p> <p>ФК 9. Теоретична і практична готовність до викладання у закладах загальної середньої освіти української мови і літератури, зарубіжної літератури, українознавства, формування у процесі освітньо-виховної діяльності національної свідомої мовної особистості.</p> <p>ФК 10. Знання основних галузей українознавства, методів і функцій українознавства, форм етнічних процесів в Україні, механізмів розвитку і функцій етнічної культури, традиціонології, суті і чинників міжетнічних відносин.</p>
7 – Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН 1. Знання професійно зорієнтованих гуманітарних наук, спеціалізованих філологічних дисциплін.</p> <p>ПРН 2. Знання мовних явищ та літературних процесів,</p>

здатність систематизувати мовно-літературні явища, розпізнавати, оцінювати та прогнозувати загальнокультурні, виховні, етичні наслідки певних процесів у мові, літературі та культурі.

ПРН 3. Знання специфіки складання плану і програми, тематики контрольних завдань і творчих робіт, розробкою системи вправ; визначення основної, довідкової, спеціальної літератури.

ПРН 4. Знання методики підготовки уроків з української мови та літератури будь-якого типу.

ПРН 5. Знання державного стандарту загальної середньої освіти, навчальних програм з української мови та літератури для ЗЗСО та практичних шляхів їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН 6. Уміння здійснювати контроль та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури, українознавства, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння навчальної інформації з метою корекції й оптимізації освітньо-виховного процесу.

ПРН 7. Знання провідних тенденцій розвитку літературного процесу в Україні, специфіки його перебігу в культурному контексті, змісту естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; творів української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.

ПРН 8. Уміння застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації, будувати цілісні, логічні висловлювання в усному й письмовому мовленні.

ПРН 9. Знання провідних тенденцій розвитку літературного процесу в Україні, специфіки його перебігу в культурному контексті, змісту естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, творів української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.

ПРН 10. Дотримання у своїй діяльності принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги для всіх учасників освітнього процесу.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Склад проектної групи освітньої програми, професорсько-викладацький склад, залучений до викладання навчальних дисциплін за спеціальністю, відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
Матеріально-технічне забезпечення	Наявна матеріально-технічна база, що забезпечує проведення всіх видів лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки та науково-дослідної роботи студентів. Обладнаний комп’ютерний клас. Працюють лабораторії «Східноподільський лінгвокраєзнавчий науково-координаційний центр», «Проблеми підготовки студентів-філологів до українознавчої роботи в школі», «Театр Слова», «Центр дослідження вишивки Східного

	Поділля», «Центра творчої майстерності вчителя імені С. Павленка», науково-методичний кабінет.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Освітній процес забезпечений навчально-методичними комплексами, підручниками та посібниками. Навчальні курси розміщені в системі інформаційно-освітнього середовища для студентів очної та заочної (дистанційної) форм навчання. Наукові роботи завантажені в інституційний репозитарій університету
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Укладені угоди: - з військовою академією (м. Одеса) «Про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу», - із Сумським державним університетом «Про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу», - з ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»» (для здійснення педагогічної діяльності та проходження виробничої практики), - з ТОВ «Лижна школа» (Буковель) для проведення практик студентів та надання методичної допомоги майбутнім вчителям.
Міжнародна кредитна мобільність	Реалізуються програми подвійного диплома Університет в м. Порту (Португалія) Тракійський університет в м. Стара Загора (Болгарія) Державна вища школа професійної освіти ім. Іполіта Цегельського в м. Гнезнно (Польща) Поморська академія в м. Слупську (Польща) Державна вища професійна школа імені Я. А. Коменського в м. Лешно (Польща) Академія імені Яна Длугоша в м. Ченстохові (Польща) Інститут європейської культури Познанського університету імені Адама Міцкевича в м. Гнезнно (Польща) Державна вища школа професійної освіти в м. Хелмі (Польща).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Передбачена можливість навчання іноземних студентів. Іноземні студенти навчаються в одній групі зі студентами-українцями, до них застосовуються ті самі вимоги, що й до українців.

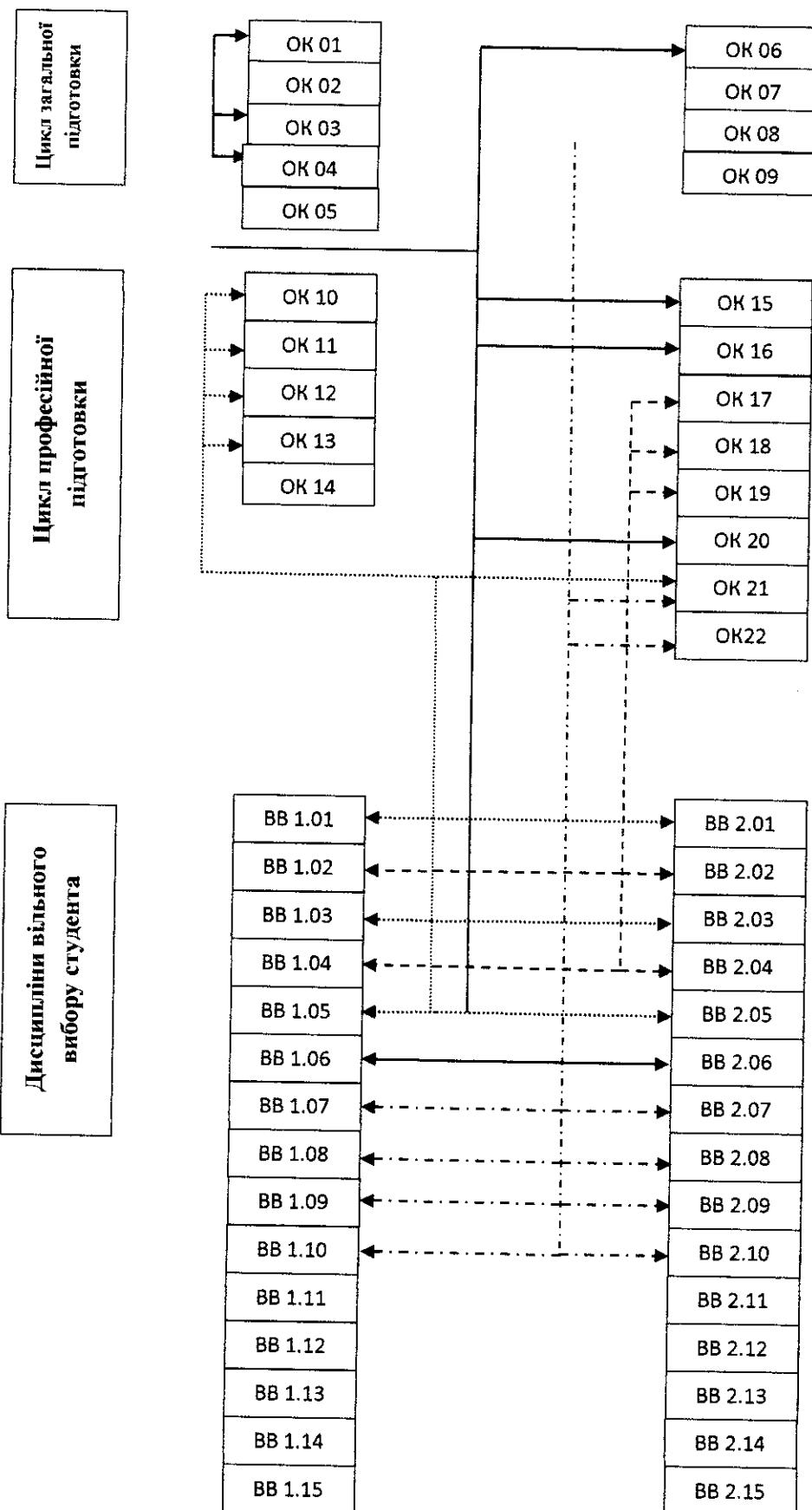
2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
I. Цикл загальної підготовки			
ГП. Гуманітарна підготовка			
ГП1.01	Історія та культура України	4	екзамен
ГП1.02	Філософія	4	екзамен
ГП1.03	Політична та соціологічна науки	3	екзамен
ГП1.04	Іноземна мова	9	екзамен, залік
ГП1.05	Фізичне виховання	4	залік
ФП. Фундаментальна підготовка			
ФП1.01	Охорона праці та безпека життєдіяльності	3	залік
ФП1.02	Вікова фізіологія і шкільна гігієна з основами медзnanь	3	залік
ФП1.03	Сучасна українська літературна мова	28	екзамен, залік
ФП1.04	Історія української літератури	28	екзамен, залік
ІІ. Цикл професійної підготовки			
ППП. Психолого-педагогічна підготовка			
ППП02.01	Педагогіка	8	екзамен
ППП02.02	Психологія	6	екзамен
ППП02.03	Методика навчання української мови	7	екзамен, залік
ППП02.04	Методика навчання української літератури	7	екзамен, залік
ППП02.05	Методика навчання зарубіжної літератури	4	екзамен, залік
НПП. Науково-предметна підготовка			
НПП02.01	Українознавство	3	залік
НПП02.02	Історія зарубіжної літератури	14	екзамен, залік
НПП02.03	Вступ до мовознавства	3	екзамен
НПП02.04	Вступ до літературознавства	3	екзамен
НПП02.05	Старослов'янська мова	3	екзамен
НПП02.06	Історична граматика української мови	3	екзамен
НПП02.07	Ділова українська мова	3	екзамен
НПП02.08	Фольклор	3	екзамен
ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА			
ВВ. Блок 1			
BB1.01	Етнологія	6	екзамен
BB1.02	Етнопедагогіка	6	екзамен
BB1.03	Основи вишивання народного рушника	3	залік
BB1.04	Методика навчання народознавства	5	екзамен
BB1.05	Основи вишивання традиційної сорочки	5	залік
BB1.06	Методика організації народних свят та масових заходів	5	екзамен
BB1.07	Етнографія України	4	екзамен
BB1.08	Практичний та ономастичний аспект української мови	4	залік
BB1.09	Дитяча література та практикум з виразного читання	3	залік
BB1.10	Культура мовлення	3	екзамен
BB1.11	Українська діалектологія	3	залік
BB1.12	Стилістика української мови	4	екзамен

BB1.13	Історія української літературної мови	3	екзамен
BB1.14	ІК технології в галузі	3	зalік
BB1.15	Історія педагогіки	3	зalік
ВВ. Блок 2			
BB2.01	Націологія та музична фольклористика	6	екзамен
BB2.02	Етнопедагогіка у контексті національної культурної семіосфери	6	екзамен
BB2.03	Українська вишивка	3	зalік
BB2.04	Фольклористика та народна хореографія	5	екзамен
BB2.05	Українська народна вишивка	5	зalік
BB2.06	Українське декоративно-прикладне мистецтво	5	екзамен
BB2.07	Українознавство в іменах	4	екзамен
BB2.08	Практичний курс української мови	4	зalік
BB2.09	Українська література для дітей	3	зalік
BB2.10	Соціолінгвістика	3	екзамен
BB2.11	Наріччя української мови	3	зalік
BB2.12	Функціональні стилі сучасної української мови	4	екзамен
BB2.13	Історична лексикологія	3	екзамен
BB2.14	Українська міфологія	3	зalік
BB2.15	Українська лексикографія	3	зalік
Практична підготовка			
П.1	Навчальна (фольклорна, психолого-педагогічна, діалектологічна, фахова)	12	Залік
П.2	Виробнича (педагогічна практика з фахових методик (пробні уроки), педагогічна практика*)	12	екзамен
Атестація		3	
Загальний обсяг вибіркових компонент:		90	
Загальний обсяг освітньої програми:		240	

2. 2 Структурно-логічна схема

3. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) проводиться у формі складання комплексного кваліфікаційного екзамену, випускного екзамену зі спеціалізації та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження їм ступеня бакалавра освіти та професійної кваліфікації: вчитель української мови і літератури та зарубіжної літератури основної школи, вчитель українознавства.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Див. додаток

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

Див. додаток

Затверджено на засіданні вченої ради факультету української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 13 від 21.06.2018 р.).

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) :

Сивачук Наталія Петрівна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Розробники:

1. Цимбал Наталія Андріївна – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри практичного мовознавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

2. Гончарук Валентина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

3. Йовенко Лариса Іванівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей.	+	+	+	+
Знання і розуміння предметної галузі та розуміння професії.	+	+	+	+
Здатність знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел.	+	+	+	+
Здатність виявляти, формулювати і вирішувати професійні проблеми.	+	+	+	+
Здатність застосовувати знання на практиці.	+	+	+	+
Здатність бути критичним і самокритичним.	+	+	+	+
Здатність приймати обґрунтовані рішення.	+	+	+	+
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	+	+	+	+
Здатність до розроблення та управління проектами.	+	+	+	+
Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	+	+	+	+
Здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадською свідомістю.	+	+	+	+
Здатність працювати в міжнародному контексті.	+	+	+	+
Фахові компетентності				
Здатність розуміти сутність філологічної науки, усвідомлювати специфіку мовознавчої, літературознавчої, українознавчої складових.	+	+	+	+
Здатність розуміти лінгвістику як особливу науку, що вивчає структуру і функціонування мови, володіти знаннями з усіх галузей мовознавства, історії української мови та сучасної української мови.	+	+	+	+
Здатність розуміння закономірностей літературного процесу, художнього значення літературного твору в контексті суспільного та літературного процесу певної культурно-історичної епохи, усвідомлення художньої своєрідності літературного твору і загальної типології художньо-літературної творчості.	+	+	+	+
Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови й літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української мови й літератури.	+	+	+	+
Уміння застосовувати знання з основних понять і концепцій сучасної мовознавчої і літературознавчої науки, вільно оперувати мовознавчим, літературознавчим і українознавчим матеріалом.	+	+	+	+
Здатність розуміти процеси розвитку мовних, літературних, культурних процесів, їх зв'язку із суспільством, уміти використовувати ці знання в професійній діяльності.	+	+	+	+
Уміння оперативно засвоювати нові теорії, концепції, методики дослідження як у галузі філології, так і на межі різних гуманітарних наук, уміти ефективно застосовувати теорію компаратористики.	+	+	+	+
Здатність осмислювати художню літературу як мистецтво слова, культурологічну проблематику	+	+	+	

літературного твору, усвідомлення специфіки української літератури в контексті світової.				
Теоретична і практична готовність до викладання у закладах загальної середньої освіти української мови і літератури, зарубіжної літератури, українознавства, формування у процесі освітньо-виховної діяльності національної свідомості мовної особистості.	+	+	+	+
Знання основних галузей українознавства, методів і функцій українознавства, форм етнічних процесів в Україні, механізмів розвитку і функцій етнічної культури, традиціонології, суті і чинників міжетнічних відносин.	+	+	+	+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

